

Korstogene var forsvar mod muslimsk terror

- Af Michael Pihl¹

Med sin gestus ved abbed Maiolus' grav i oktober 1095 gjorde pave Urban den Anden klart for enhver, hvad korstogshistorikere i dag af al magt vil fortrænge: at korstogsbevægelsen var den defensive reaktion på flere hundrede års muslimsk terror og hellig krig.

Munkenes sang runger under runde buer i den mørke klosterkirke i Souvigny, da en granvoksen mand knæler for at bede ved en beskeden, navnløs gravsten. Kun stenens abbedstav angiver den dødes status som gejstlig. Sangen forstummer, og alles opmærksomhed rettes mod manden.

Hvem er han, og hvad indvarsler hans gestus i klosterkirken?

I slutningen af oktober 1095 faldt pave Urban den Anden på knæ for at bede ved abbeden Skt. Maiolus' grav i Souvigny. Mindre end en måned før samme Urban den Anden med sin historiske tale i Clermont den 27. november 1095 udløste korstogsbevægelsen for den kristne generobring af det hellige land.

I standardfremstillingen herhjemme – som for eksempel i Politikens Forlags bog om korstogene af Kurt Villads Jensen, senest gentaget i Kristeligt Dagblad den 22. juli i en rejseartikel om en middelalderborg i Jordan – indgår Pave Urban den Andens korstogstale, som om talen nærmest alene og i sig selv skulle kunne forklare middelalderens konflikter mellem islam og kristenheden.

Som om islams ekspansion aldrig havde fundet sted: muslimske hæres brutale erobring af to tredjedele af tidligere kristne kernelande i Mellemøsten, Nordafrika og Spanien, muslimske angreb og plyndringer i Syditalien, Peterskirken i Rom og den sydlige del af Frankeriget langt op i 900-tallet.

¹ Bragt som kronik i *Kristeligt Dagblad*, 23. aug. 2017

For ikke at tale om tyrkernes brutale undertrykkelse og massakrer mod østkristne og armeniere i Anatolien fra 1050'erne. Som for eksempel tyrkernes massakre mod armenierne hovedstad, Ani, i 1064 beskrevet af et øjenvidne hos den muslimske historiker Sibte ibn al-Jawzi: "Hæren trængte ind i byen, massakrerede indbyggerne, hærgede og brændte den og efterlod den i ruiner og tog alle dem som gidsler, som overlevede (...) ligene var så mange, at de blokerede gaderne; man kunne ikke gå nogen steder uden at falde over dem. Og antallet af fanger var ikke under 50.000 sjæle. Jeg var opsat på at komme ind i byen og se ødelæggelserne med mine egne øjne. Jeg forsøgte at finde en gade, hvor jeg ikke skulle vade over ligene, men det var umuligt."

Pave Urban den Andens berømte og berygtede tale i 1095 udløste korstogsbevægelsen, men den var ikke årsagen. Baggrunden for korstogene går længere tilbage og udgøres af samspillet mellem en lang række forhold. Var det mon noget af det, pave Urban markerede, da han i oktober 1095 bad ved abbed Maiolus' grav i Souvigny? Sandsynligvis.

Men hvem var denne abbed, og hvad havde han med pave Urban den Andens korstogstale at gøre? Maiolus (910-994) var abbed i Cluny-klosteret i 900-tallet, hvorfra kirkereformbevægelsen i middelalderen udgik, og i 998 blev han helgenkåret af pave Gregor den Femte.

Maiolus' ry som munk og folkehelgen skyldtes hans indsats for at styrke kirkens uafhængighed af verdslige magter, at stramme disciplin i kirker og klostre og hans indirekte rolle ved befrielsen af Provence-regionen fra muslimske helligkrigeres terroraktioner i 900-tallet.

Men var den muslimske aggression imod det kristne Europa da ikke stoppet af Karl Martel i slaget ved Poitiers i år 732? Nej, muslimske helligkrigere hærgede Europa længe efter slaget ved Poitiers og deres angreb på Frankerriget og Italien fortsatte langt op i 900-tallet.

I år 887 erobrede muslimer fra Spanien den gamle romerske bjergfæstning Fraxinetum i nærheden af det nuværende St. Tropez. Herfra sendte de plyndringstogter ud mod klostre og byer i Provence og Sydfrankrig, hvor de hærgede, myrdede og tog kristne til fange for at sælge dem videre som slaver. På grundlag af vestlige kilder blev disse muslimske krigere i traditionel historieskrivning kun beskrevet som "pirater", men ud fra blandt andet arabiske kilder tolker nyere forskning Fraxinetum som en muslimsk grænsestat ved "krigens hus" (*dâr al-harb*) med helligkrigere, der førte jihad mod det kristne Europa.

Den muslimske geograf Ibn Hawqal (død cirka 978 e.Kr.) beskrev således muslimerne i Fraxinetum som "*mujâhidin*", det vil sige hellige krigere. Og ifølge historikeren Mohammad Ballan er det meningsløst, når vestlige historikere i dag skelner mellem "pirater", der plyndrede og "hellige krigere", der bedrev jihad, fordi muslimerne i Fraxinetum i overensstemmelse med 900-tallets muslimske retsforståelse ikke sondrede mellem det legitime i at plyndre kristne og føre jihad.

Fra den næsten uindtagelige bjergfæstning sendte muslimerne i Fraxinetum hellige krigere ud for at plyndre, fange slaver og føre jihad imod hele Provence og det sydlige Frankerrige, og på et tidspunkt beherskede de vigtige pas i Alperne, hvorfra de overfaldt kristne pilgrimme, krævede beskyttelsespenge og sendte plyndringstogter imod Norditalien og Schweiz. I år 939 plyndrede de Skt. Gallen-klostret i Schweiz og dræbte og tilfangetog kristne pilgrimme på vej

over Alperne. Natten mellem den 21. og 22. juli i år 972 angreb muslimerne en gruppe pilgrimme på vej hjem fra Rom over Sankt Bernhardspasset.

Her tog de abbed Maiolus fra Cluny-klosteret som gidsel og det skulle blive dråben, der fik den hellige gral for sydfranske riddere til at flyde over. I sit muslimske fangenskab i Fraxinetum skrev abbed Maiolus et brev til Cluny-klostret, hvor han sammenligner sine muslimske gidseltagere med djævelens håndlangere og anmoder munkene om at betale muslimerne en løsesum for ham og hans pilgrimsvenner:

”Jeg, Maiolus, er holdt som gidsel og er ydmyget og holdt i lænker. Jeg sender hilsener til mine herrer og brødre, munkene af Cluny. Belials horder har fanget mig. Dødens snarer har grebet mig. Jeg anmoder jer om at sende en betaling af løsesummen for mig og for dem, som her er holdt fangen sammen med mig.”

Munkene i Cluny måtte desperat smelte relikvieskrin om for at skaffe værdier til muslimernes løsesum, indtil det lykkedes at købe abbed Maiolus fri af sit fangenskab.

Men nyheden om mujahedinernes hærgen og ydmygelsen af abbed Maiolus og de kristne pilgrimme i år 972 udløste en vrede i hele Provence-området, der forenede kristne feudalherrer i bestræbelserne på en gang for alle at fordrive muslimerne fra Fraxinetum og stoppe deres terroraktioner mod de kristne.

Året efter blev de muslimske helligkrigere nedkæmpet og besejret af riddere under grev Wilhelm af Provence i slaget ved Tour i år 973, og selve Fraxinetum-fæstningen blev belejret og indtaget. Sejren over muslimerne i Fraxinetum gjorde dermed en ende på helligkrigernes hærgen og afsluttede muslimsk kontrol med frankiske områder – næsten 240 år efter Karl Martels sejr over den muslimske invasionshær i slaget ved Poitiers i år 732.

Var det mon tilfældigt, at pave Urban den Anden bad ved abbed Maiolus’ grav få uger før den historiske korstogstale i 1095? Naturligvis ikke. Urban den Anden havde selv været munk i klosteret i Cluny. Han kendte udmærket historien om Maiolus’ fangenskab og om muslimernes terror mod kristne pilgrimme i 900-tallets Europa. Og Urban vidste, at kristne pilgrimme i hans egen tid blev overfaldet, myrdet og plyndret af muslimer, når de drog på pilgrimsrejse til det hellige land.

Mørke skyer truede klosterkirken i Souvigny, da pave Urban den Anden trådte ud af våbenhuset. Men antydningen af et let smil anedes på hans læber. For med sin gestus ved Maiolus’ grav havde pave Urban den Anden gjort klart for enhver, hvad i dag danske korstogshistorikere af al magt vil fortrænge: at korstogsbevægelsen var den defensive reaktion på flere hundrede års muslimsk terror og hellig krig mod kristenheden.